

Po pošti prejemati:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta „ 13 „ — „
četrt „ 6 „ 50 „
mesec „ 2 „ 20 „

V upravitelstvu prejemati:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta „ 10 „ — „
četrt „ 5 „ — „
mesec „ 1 „ 70 „

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnino in inzerate
sprejema upravništvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niskih ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izven
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 246.

V Ljubljani, v petek 26. oktobra 1900.

Letnik XXVIII.

Volilno gibanje.

Iz kozjanskega okraja. Kdor do zdaj ni verjel, da klerikalci blepé po nadvladi, da so hinavci, lažnjivci, nemirneži, kakor »Slov. Narod« dan na dan od tod v svet trobi, se bo o tem gotovo uveril, ako prečita naslednje vrste.

Pred par leti se je sem naselil jezičen dohtar. Od kraja je bil miren. Kemaj pa se je nekoliko pogrel, je že začel kazati, kaj da se je naučil na visokih šolah. Poleg stanovskih svojih pravil, ki mu dajajo toliko truda, razvija mož svoje veleumno delovanje tudi po kromah, vsiljuje kmetom Hribarja, ponaša se z brezverstvom, depisuje v »Slovenski Narod«, pobija v njem klerikalce, agituje za svoje načelnštvo v okrajni zastopitvi. Podpira ga v tem velikodušnem delu njegov ženijalni pisar. Vsakdo mora spoznati, kake zasluge za blagor celega okraja si mož s tem pridobiva. Le klerikalne butice so toliko zabite, da tega ne uvidijo, in da se ti klerikalci celo tako daleč predrznejo, liberalnemu dohtarju se ustaviti! Ali se ne vidi iz te okolnosti otroška skromnost liberalca in grda vladoželjnost klerikalcev? Ko je prišel v okraj, je delal tako lepe obljube. Klerikalci pa se drznejo od njega pričakovati, da bi obljube tudi izpolnjeval, in tako ostal, kakor se je od začetka kazal. Ali ni to dokaz brezmejnne neznačajnosti in hinavščine od strani klerikalcev, ako od liberalca zahtevajo, naj dane obljube tudi izpolnjuje? Ko se naš junak javno ponaša s svojim brezverstvom, so klerikalci kmalu tako dobri, da to pograbi in med svet zanesejo. Priče, ki na lastna ušesa slišijo javno spoznavanje liberalne vere, kako si upate o tem govoriti, ali pisati, ne veste li, da ste tako s klerikalci vred najostudnejši lažnjivci! Kako morete iz besed liberalnega doktorja in njegovega pisarja sklepati na njuno notranje mišljenje, ko pa liberalci v svoji čudoviti ponižnosti sam sebi ne upa verjeti?

Mnogo dejstev bi lahko naštel, iz katerih bi lahko spoznali gori omenjene grde lastnosti klerikalcev, spoznali pa tudi, kako neizrečeno skromni, ponižni, odkritosrčni, značajni itd. da so liberalci. Opozorim samo na dve pravljici. Prva je basen o ježu in lisici, ki je vsakomur znana. Klerikalna pamet je dosihdob mislila, da je lisica imela

pravico v svoji jami, da je bila ona v posesti, pa da je jež bil »vsiljenec«. Liberalni dohtar v svojem »Slov. Narodu« pa drugače uči. Jež je imel pravico in lisjak je bil »vsiljenec«. Prenesimo to na politiko v domačem okraju, pa tudi na širjo politiko na Spodnjem Štajerskem.

Klerikalci so mislili, da imajo v svojem klerikalnem okrajnem načelniku moža, ki se v tem okraju ni same »pogrel«, ampak se za blagor okraja tudi pošteno potil, delal, se žrtvoval, ter okraju tudi veliko veliko koristil in si s tem zaslužil tudi obče spoštovanje. Zdaj pa pride jež, ki na to deluje, tega velezaslužnega moža iz načelnštva »izpikati«. Kdo je začel boj, kdo je »vsiljenec? Ako misliš, da liberalni jež, motiš se. Boj je začel tisti, ki se je ježu branil, take te uči liberalna morala.

Če je bil gospod Žičkar poslanec v peti skupini in svojo nalogo tako izborno reševal, pa pride zdaj gospod Hribar in hoče Žičkarja spodriniti, kdo je »vsiljenec« in kdo je boj začel? Slovensko ljudstvo, ki je bilo dosedaj zagrnjeno v mraku klerikalizma, bo sodilo, da je jež Hribar. Oj neumnost! Liberalci te uči, da je Žičkar, ki se brani, »vsiljenec«, in da so klerikalci, ki Žičkarja branijo, boj začeli.

Takih in enakih lepih nauk, kdo da je v posesti, kdo da ima s teboj in s tvojimi reči razpolagati itd., te bodo ti go spodje že še več naučili, ako jih poslušáš, in srečen boš, ako se po njih ravnaš!

Druga pravljica pa je bajka iz grške mitologije. Med bogovi je bila gostija. Vse je bilo veselo. Le ena boginja, eris (slovenski prepir) po imenu, boginja prepira, nemira, laži, ki ni bila povabljena, se je jezila. Vrže pa med svate jabelko. Gostje se za tisto jabelko ruvajo in suvajo ter stepejo, in miru in dobre volje je bilo konec. Eris je svoj namen dosegla. Klerikalci bodo mnenja, da je Hribar tisto jabelko, vrženo nam od kranjskih liberalcev, katerim je eris patrona, na Spodnje Štajersko, da vzroči razdor, kakoršnega od istih tudi na Kranjskem imate. Ni res. Razdora so krivi po liberalnih načelih duhovniki, ki se branijo te pozlačene božičnice, po reku starih Trojanov: »Timeo Danaos et dona ferentes«, in vztrajajo z vsemi treznomiselnimi lajki vred pri kandidaturi Žičkarjevi.

Ti klerikalci so res presneto zatelebani ljudje! Pride kak Kočevar ali kak jud s svojim svetlim blagom in kakemu kmetu in ponuja in vsiljuje svojo šaro; pa bolj ko jud ponuja in hvali, bolj se skopi kmet brani, misleč: ako to robo tako na vso moč hvališ in vsiljuješ, že ne more nič prida biti, in se rajši zadovolji z domačim sadom, ki je na nje govornem vrtu prirasel. Zdaj nastane med judom in kmetom prepir. Kdo je tega kriv. Kmetič bo rekel, da jud, zakaj kmeta pri miru ne pusti. Liberalci pa bodo rekli, da kmet, ker noče od juda vzeti šare. Na las so po dobni temu kmetu klerikalci, ki se tako trdo vratno branijo blaga od patronov »Slov. Naroda« jim vsiljenega, in se drže Žičkarja, ki je domače gore list, in so tako krivi vsega prepira, kakor »Narod« pravi.

Pa Žičkar je odvisen od svojega škofa! Ali niste brali v »Slovenskem Narodu« nekega pisma, koje je prejel Žičkar od svojega škofa, v katerem sicer ni pičice o politiki, ki pa vendar kaže njegovo odvisnost od višjega pastirja!

Res strašno! Katoliški duhovnik in dekan pa dobiva od svojega škofa pisma! Duhovnik bi moral biti izobčen, potem bi še le bil sposoben zastopnik katoliškega ljudstva! Pogledajte pa Hribarja, kako je ta neodvisen! Ako stoji pod komando ljubljanskih liberalcev Tavčarja e tutti quanti, in so ti zvezani z nemčurji a la Schwegel in tovariši, to njegovi odvisnosti nič ne škoduje. Klerikalci, le pojdite spat! Saj ne morete nič. Vi ste sami. Liberalci imajo pa zaveznike, nemčurje, naj si bo v Ljubljani, naj si bo v Kozjem, saj stavi na iste tudi velike nade kozjanski dohtarček, imajo socijalne demokrate, s katerimi se povsod vežejo.

Kdor iz teh vrst ni prepričan o lepih lastnostih liberalcev, temu ni pomagati, ta naj le voli Žičkarja!

* * *
»Stara ljubezen ne zarjavi... Iz Trsta se nam piše: Tako je pel pred pol stoletjem Prešeren. Pesniki so baje proki. Morda je naš velikan takrat videl v duhu pred seboj ljubljansko — liberalno stranko. To vam je namreč jako »lahka« dama, ki se drži načala: »variatio delectat!« Pred 14 dnevi je bila zaljubljena v Tržačane, kakih deset dni pozneje se je obrnila od istih, ker so ji preveč »gemein« —

sami kmetavzarji in delavci. Takrat je namreč pela zaljubljene pesmi »cvetu slovenske inteligence« s Štajerskega. No, tudi ta zaljubljenost ni trajala dolgo. Saj veste: Stara ljubezen ne zarjavi, desetkrat se vrne, ponovi!

Narodna stranka se je naenkrat spomnila svoje stare simpatije — knjižarnika in agerja — agitatorja Etbina Kristina, ki ji še vedno imponuje, dasi je o svojem nastopanju proti »Edinosti« in tržaškim »privandranim pemskim doktorjem« temeljito razkrinkal svojo janičarsko — pardon internacionalno dušo. Sicer pa bo gosp. Kristan temu ugovarjal, kajti on trdi, da duše nima! Nič ne škodi. O tem se ne bomo z njim prepirali. Nesporo pa je to, da, kdor se zavzema za ljudi, kakor je Kristan, ne zasluži pridevnika »narodni«.

Se nekaj bi rekel g. Kristanu. On predbaciva dr. Rybaču, da je »privandran pemski dohtar«. Na to moram konstatirati, da bi sicer ne bila nikaka sramota, če bi bil naš kandidat za V. kurijo Čeh. Saj bi to le dokumentiralo slovansko vzajemnost. A dr. Rybač je na Primorskem rojen in vzgojen slovenski. Ime je postranska stvar, saj bi kdo sodeč po začetku priimka »Kristan« tudi lahko prišel do paradoksnega menenja, da je Kristan — kristjan, in vendar je znano, da je — brez konfesije, da ne pripada nobenemu veroizpovedanju.

Kar se tiče trditve, da je »Edinost« glasilo »policajev in financarjev«, priznavam, da »Edinost« čitajo radi tudi Slovenci, ki si v naporni policijski ali finančni službi pošteno služijo svoj kruh. »Edinost« namreč piše tudi zanje, ker smatra tudi nje za del naroda, ne pa kakor »Rdeči prapor«, ki smatra za narod le tisto peščico industrijalnih delavcev, ki prisegajo na Kristanov konfuzni evangelij.

Osemstoletna zveza.

Iz Zagreba.

Hrvatski mažaroni se ne morejo nikdar dosta nahvaliti osemstoletne zveze med Ogersko in Hrvatsko, kakor da bi iz te zveze izviralo vse dobro za Hrvate. Trdokorno branijo to zvezo ter jo rabijo kot ščit proti domoljubnej opoziciji, kadar le-ta dokazuje, da je Hrvatom neobhodno potrebno, da se v

LISTEK.

Stari strežaj.

Spisal H. S. — Prevel Fr. V.
(Dalje).

Brez doktorja pa bi ostala žrtev Mikolajeva neznana. Tega doktorja pa je sovražil Mikolaj zavoljo nekaj družega. Imel sem ljubeznivo mlado teto, sestro očetovo, ki je stanovala pri nas v hiši. Ljubil sem jo neizmerno, kajti je bila prav tako dobra kakor lepa. Tudi se nisem čudil prav nič, da so jo vsi ljubili in med vsemi tudi doktor, mlad, prav pameten in po vsej okolici zelo ugleden mož. Mikolaj je prej tudi doktorja ljubil, in mu celo rekel »izvrsten dečko«, ki zna prav dobro jezdit. Ko pa je doktor večkrat prišel v hišo in sicer z očitnim namenom zastran tetke Marynije, se je bilo popolnoma izpremenilo Mikolajevno mnenje o doktorju. Obnašal se je proti njemu uljudno, toda mrzlo, kakor proti popolnoma tujemu človeku. Prej mu je Mikolaj tudi rad bral levite. Če je bil doktor včasih pri nas precej

dolgo, je godrnjal potem Mikolaj, ko mu je ogrinjal sukno: »Prav potrebno se po noči klatiti okrog. Kdo je slišal kaj tacega!« Sedaj pa ni jenjal samo zmerjati, ampak je celo molčal kot zid. Vrli doktor je kmalu spoznal, zakaj se gre, in čeravno se je starcu ravno tako ljubeznivo smehljajal kakor prej, vendar mislim, da mu ni moglo biti posebno ljubo.

Ali k sreči za mladega Eskulapa je gojila tetka Marynija zanj vsa druga čustva, kakor stari Mikolaj. Zatorej se je pripetilo nekega lepega večera, ko je luna prav romantično obsevala salon, jazminov vonj vahal je od cvetic zunaj na vrtu skozi odprto okno, da je takrat pela tetka Marynija na klavirju: »In questa notte sogno« in se ji je doktor približal ter jo s tresočim glasom vprašal, če ona verjame, da on brez nje ne more živeti? Tetka se je menda, kakor se mi zdi, zastran tega izrazila dvomljivo, vsekako pa so sledila medsebojna zatrevanja. Po nesreči je vstopil ravno v tem trenutku Mikolaj, da povabi gospodo na čaj. Ta prizor mu je dal povod, da je takoj

teklen očetu; dobil ga pa ni doma, ker je imel ravno na pristavi opravilo. Starec je forej hitel naravnost k mami, ki pa ga je z navadnim ljubeznivim smehlanjem prosila, naj se nikar ne vtika v to. Osramočeni Mikolaj je torej molčal, pa se ne malo jezil cel večer, in ko je oče, preden je šel spat, stopil še v pisarno spisat par pisem, je šel Mikolaj za njim, ostal pri vratih in se začel slično odkašljevati in z nogami ropotati.

»Kaj pa bi rad, Mikolaj?« je vprašal oče.

»No, ta tukaj... Kako se mu že pravi... Rad bi gospoda vprašal, če je res, da se naša gospica omoži, to se pravi...«

»No, res je. Kaj potem?«

»Saj ni mogoče, da bi naša gospica tega, tega... padarja vzela.«

»Kateriga padarja? Kaj si postal nor, Mikolaj? Ti moraš pa tudi povsod svoj nos vtikati!«

»Kaj ona ni naša gospica, ni hči gospoda polkovnika? Gospod polkovnik ne bi nikdar dal svojega dovoljenja. Kaj mar naša

gospica ni vredna grajščaka in to možaka poštenjaka stare korenine? In kaj pa je, dovolite, en tak doktor? Ali naj se naša gospica izpostavi zasmehovanju ljudi?«

»Doktor je moder mož.«

»Moder, kajpada moder. Kakor da bi malo doktorjev videl? Pohajkovali so po taboru, imeli opraviti pri štabu, in kaj potlej? Ko je prišlo do bitke, ni bilo nobenega nikjer. Gospod polkovnik jih je večkrat imenoval viteze - suličarje. Če je človek zdrav, se ga ne dotakne, šele če človek na pol mrtev leži, pristopi s svojo sulico ali kako se že imenujejo vsi ti nožički. To ni nobeno umetno delo rezati onega, ki se ne brani, ki ne more z mezinem ganiti. Poskusi enkrat, kedar je zdrav in karabinar vihti. Ho, ho! Strašna modrost ljudem z nožem iti po kosteh. To je vse vkup nič! Gospod polkovnik bi vstal iz groba, ko bi to vedel. Kakšen vojak je to, doktor! Vse drugo je grajščak! To ne more biti. Gospica ga ne bo vzela. Bilo bi zoper vse postave. To se pravi previsoko poseči!«

(Konec prih.)

svojih borbah za samostalnost oslanjajo na ostale Slovane.

Hrvatski mažaroni dosledno odbijajo vsako zvezo s Slovanstvom, češ da je Hrvatska našla že zdavnej svojega zaveznika Mažara. Toda ta osemstoletna zveza ni bila za Hrvatsko nikdar ono, kar trdijo mažaroni, namreč zveza dveh prijateljskih narodov, marveč so Mažari gledali od početka te zveze pa do dandanes, da bode le njim na korist, a na škodo Hrvatov. Mažari so bili tako sebični hrvatski zavezniki, da so se okoriščevali celo takrat s to zvezo, ko so zvali Hrvate v pomoč proti tretjemu nasprotniku. Pri takih priložnostih so izmamili od Hrvatov mnogo pravic, katerih jim pa niso več vrnil, ko je nevarnost minila, nego so se polastili celo mnogih dostojanstev, katera so po ustavi pripadala le Hrvatov.

Tako so Hrvati počasi gubili svojo samostalnost, svoje finance, svojo vojsko in svojo vlado. Hrvatski mažaroni kaj radi take stvari pozabijo ter se neradi bavijo s takimi žalostnimi spomini, ko so se kršile pravice hrvatskega naroda na nepošten način po onem narodu, katerega smatrajo za take viteškega zaveznika. Vsa hrvatska zgodovina od prve zveze z ogerskim kraljem Kolomanom pa do najnovejšega časa nam dokazuje, da so se Mažari trudili brez prestanka, kako bi Hrvatsko spravili pod svojo oblast. To, kar se godi na Hrvatskem dandanes, je že stara pesem mažarska: Hrvatska mora postati mažarska županija s pomočjo takozvane osemstoletne zveze. Hrvatski mažaroni se pa tudi silno varajo, če mislijo, da so vsled te njihove proslavljane osemstoletne zveze zares vladali med Mažari in Hrvati idilični odnosi. Le preslabo poznajo svojo zgodovino, ko tako hvalijo to zvezo, radi katere so Hrvati vedno več trpeli rego pa od nje imeli koristi.

Ni nam mogoče na tem mestu navesti vseh onih hudih bojev, ki so jih imeli Hrvati radi svoje samostalnosti z Mažari vključno osemstoletne zvezi, nego hočemo omeniti nekega dogodka iz Hrvatske cerkvene zgodovine, ker se ravno zdaj Mažari toliko tegete, da je hrvatska samostalna v cerkvenem pogledu, in da ni čama Mažarom oblast postavljati na Hrvatskem za škofo može po njihovem ukusu. (Konec prib.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 26. oktobra.

Kompromis mej Dipaulijevo in Schöpferjevo stranko. Strasten boj, ki ga je pričel prof. Schoepfer s svojimi ožjimi somišljeniki proti dosedanemu poslancu V. skupine v briksenskem volilnem okraju, baronu Dipauliju, je sedaj končan in posredovanjem svaka barona Dipaulija, dosedanjega poslanca Zallingerja, ki se, kakor smo že omenili, nič kaj ni ogreval za kandidaturu Dipaulijevo v V. skupini, se je sklenil dne 22. t. m. v Briksenu kompromis, ki ga je, kakor poroča »Brix. Chronik«, odobril tudi briksenski knezoškof. Glavne določbe tega kompromisa obstoje v sledečem: Število mandatov ostane pri obeh strankah, katol. ljudski in kršč.-soc., nespremenjeno. Vsaka stranka si ohrani dva mandata, le s tem razločkom, da se umakne baron Dipauli iz V. skupine, kjer se postavi pristaš Schöpferjev, bržkone dež. poslanec Schrauffl. Baron Dipauli je potisnjen v kmečko skupino, ako bo sploh kandidiral, kar pa dosedaj še ni gotovo. Dunajska židinja sicer poroča, da je imela dosedaj katol. ljudska stranka v posesti vse štiri mandate in da je sedaj izgubila dve mesti; to pa ni resnično, ker so imeli Schöpferjevi že sedaj dva mandata v rokah. Ta list ve tudi poročati, da je baron Dipauli že odstopil od kandidature. Ta vest je dokaj verjetna, ker se čuti Dipauli kolikor toliko užaljenega in menda tudi ne čuti nikake potrebe po mandatu.

Češki deželni zbor. V zadnji seji češkega deželnega odbora je naznanil predsednik grof Schönborn, kot smo omenili, da je vlada voljna sklicati deželni zbor za kake tri dni koncem meseca decembra, da sprejme vladno predlogo o pobiranju naklade na žganje, ki bo došla tudi ostalim deželnim zborom, in vsprejme nekajmesečni proračunski provizorij. S tem predloženim vladnim načrtom pa ni povse zadovoljna češka večina v deželnem odboru in na predlog

odbornika dr. Herolda so obveljali sledeči sklepi: 1. Deželni odbor vzame na znanje vladni depis, iz katerega pa razvidi, da se ni nič ukrenilo glede pobiranja naklade v letošnjem novembru in decembru, vsled česar se sklene, da naj se 2. pobiranje te naklade v dosežani višini naknadno odobri za ta dva meseca; 3. vlada se naprosi, da še v tem mesecu skliče deželni zbor; 4. deželni odbor ne prevzame nikake odgovornosti za navstale razmere, ako vlada ne ustreže tej zahtevi; 5. ti sklepi naj se takoj prijavijo osrednji vladni. — Prvi dve točki ter poslednja so bile vsprejete soglasno, tretja in četrta pa z vsotni proti glasovoma obeh nemških odbornikov. Kaj neki ukrenejo ostali deželni zastopi?

Poraz gališkega osrednjega volilnega odbora. Župan krakovskega mesta Friedlein je sklical te dni shod zaupnikov, da se dogovore o taktiki in kandidatih za bodoče državnozbornske volitve. Pri tej priliki se je izražala obča nezadovoljnost z gališkim osrednjim odborom, ki nastavlja kandidate po vsej Gališki, ne da bi se oziral na mnenje volivcev. Vsled tega je ta shod s 24 proti 12 glasovom sklenil, da sestavi poseben volilni odbor. »Nova Reforma« piše o tem dejstvu: Mesto Krakov se je vendar vzdramilo in se oprostilo komande konservativnih teroristov. Kako pridejo Dzeduszycki in drugovi do tega, da vsiljujejo našim volivcem naprošeni nasvet, komu naj poverijo svoje mandate? Dovolj je ptujega vmešavanja.

Mažari in grof Revertera. V predzadnji seji finančnega odseka ogerske poslanske zbornice so Szell in njegovi ožji somišljeniki uvideli nujno potrebo, spomniti se tudi Vatikana, grofa Revertera ter škofov Stadler in Strossmayer, ki sta bila brez milostnega dovoljenja budimpeštanskih mogočnejev tako milostno vsprejeta v Vatikanu. Posebno sta nad njimi rohnela poslanca Gajari in Komjathi. Seveda jima je Szell takoj rad ustregel s potrebnimi pojasnili. Priznal je, da Revertera ni znal »zadostno« varovati interesov Ogorske pri Vatikanu, ter popolno zaupno razodel gospodom v odseku, da bo Reverterovo vprašanje kmalu rešeno in da ogersko stališče ne bo podleglo. — Veselje varuha ogerskega, reste prostozidarskega stališča bo pa bržkone še prezgodnje, ker bo odšel grof Revertera še le v prihodnjem januarju ali pa še pozneje, uživajoč popolno zaupanje vladarjevo.

Hrvatski deželni zbor se snide, kot že omenjeno, v mesecu novembru. Deželni proračun, s katerim se bo pečal ta zastop v jesenskem zasedanju, je že sestavljen, to je pa tudi vse, s čimur se bodo smeli pečati hrvatski deželni poslanci. Vladni večini je to seveda prav ljubo, ker se tako izogne raznim neprijetnostim, ne tako pa delavni opoziciji, ki bi rada pomogla prebivalstvu iz neznozne beže v vseh ozirih. Toda v Budimpešti vrljub jasnim določilom nagodbe ne dovolijo, da bi se hrvatski deželni zastop ukvarjal tudi s politiko, ban kot pokorni sluga Szellove vlade pa molči k vsem številnim ne postavnostim. Pa tudi strogo gospodarska vprašanja bo vlada skušala čim največ mogoče odvrniti z dnevnega reda, prvič radi tega, ker ve, da bi morala prečuti marsikatero pikro od strani pravih ljudskih zastopnikov, drugič pa tudi zato, ker manjka denarja za večja potrebna podjetja. Hrvatska mora skrbeti v prvi vrsti za Mažare, od katerih nima nikake koristi, njej pa potem ne preostaja denarja niti za najpotrebnejše investicije.

Preosnova angleškega kabineta bo vendarle precej radikalna, akoravno so gotovi londonski listi svojedobno trdili, da se ne misli na večjo premembo. »Daily Express« poroča, da gre Cromer mesto dosedanjega podkralja Curzona v Indijo, Balfour prevzame od Salisburyja zunanje zadeve, Ritchie postane minister za mornarico in le Chamberlain in Landsdowne ohranita svoje dosedanje portfelje. Objednem se tudi poroča, da se število kabinetnih članov zmanjša od 19 na 15 ali 16. No, saj jih je še itak dokaj obilo.

Turški sultan v velikih skrbih. Grški princ Jurij, krečanski nadkomisar, biva te dni na ruskih tleh, kjer je carju Nikolaju predložil svoj načrt glede končne rešitve krečanskega vprašanja. Načrt meri kajpada

na to, da se otok Kreta popolno otrese sultanovega jeroštva, ki jej več škodi nego koristi, ter da pride princ Jurij čim prej na čelo samostojne državnice. Ta načrt toplo podpira tudi grška kraljica, ki je odšla samo radi tega v Livadijo, da carja pridobi za sinov načrt. Sultan se že sedaj trese strahu pred uresničenjem te ideje, tembolj, ker je jelo vreti tudi v Makedoniji. No, za sedaj sultan še lahko mirno spi, ker bodo Nemci in Angleži že poskrbeli, da se ne uresniči grško-ruska želja.

Dopisi.

Št. Vid pri Vipavi dne 21. okt. K uvodnemu članku v »Slov.« št. 226 »Davčni vijak v postojinskem okraju« imam tudi podpisani nekatero, prav čedno postopanje iste slavne davčne oblasti sporočiti iz lastne skušnje, kajti pretekli teden bilo mi je po očitni dražbi prodano 15 stotov detelje, cenjene po zapriseženem cenilec po 1 K 80 h. stot — prodana pa je bila po 2 K 30 h.

Da bo stvar jasnejša in morda komu v vodilo, kako naj nikar ne ravna, če hoče zdravo kožo in spravljeno deteljo ohraniti, naj pojasnim ta slučaj — za mojo osebo prvi; — še prej pa nekaj besedi kot uvod.

Z novim personalnim davkom naložila se je c. kr. davčnim oblastim naloga, katere povsem tudi same niso umele. — Tudi na novo obdačeni niso mogli vsega vedeti, kako sestaviti dotične izkaze. Podpisani je pri stavu za l. 1898 izkazal vestno vse svoje dohodke, in na podlagi tega izkaza odmerjena mu je bila svota osebne dohodnine na 8 gl. 30 kr., še nekoliko manj, kot je bil po izkazu plačati pripravljen, to pa zato, ker so se dohodki verskega zaklada že o priliki izplačevanja obdačili.

Dne 16. maja 1898 prijavil je naš »Ljublj. škofijski list« v št. III. odlok c. kr. fin. ministerstva z dne 30. dec. 1897 št. 64549, po katerem se imajo dohodki sv. maš in štolnine zaradi osebne dohodnine izkazovati le v istem znesku, ki je veljaven za fasijo (oddelek 10 stran 46), zato sem podpisani v izpovedbi za l. 1899 dohodke sv. maš in štolnine izpustil, kar je c. kr. fin. oblast kot veljavno spoznala, pa vendar osebno dohodnino na 14 gl. z višala (priziv je to znižal na 12 gl.) — Kako je ista c. kr. fin. oblast dohodke svojevoljno zvišala, bi tudi lahko pojasnil, kajti priznala je na mojo interpelacijo dne 10. jun. 1899 št. 2955 sama: »Da službenih dohodkov ne more detalirati, ker se iz cenilnega zapisnika številoma ne morejo razvideti natančni podatki o teh dohodkih, poseben sklep komisije o posameznih virih dohodkov pa se še ni vršil.« — Prizivu se je ugodilo za 2 gl., ker so se dohodki znižali deloma v vrednosti stanovanja, deloma službe.

Človek bi mislil, da bo to veljalo tudi za prihodnost, vsaj se je menda to »posklepu komisije dognalo«, pa človek se moti, c. kr. fin. oblasti ne, kajti po izkazu osebne dohodnine za l. 1900 se je od podpisanega še zahtevalo:

a) Zemljiški dohodki so detalirati (če tudi sem prej priznal, da se bo pokazal »minus«, ako se to zgodi.)

b) Vrednost stanovanja je pre nizko napovedana.

c) Napovedati je dohodke iz manualnih in ustan. sv. maš za pretekla tri leta 1897, 1898 in 1899.

Na to zahtevo sem dne 10. apr. 1900:

Ad a) izkazal natančno zemljiške dohodke in stroške, in pokazal se je res »minus« 75 K.

Ad b) Prosil, naj se slavna cenilna komisija po izvedencih prepriča, če je po tukajšnjih razmerah res pre nizko cenjeno.

Ad c) Zaradi sv. maš se izjavil, da jih bom takoj napovedal, kakor hitro mi slavna c. kr. davčna oblast naznani, ali je, in kdaj je odlok c. kr. fin. ministerstva z dne 30. dec. 1897 prišel iz veljave.

Ne mené se za ta pojasnila je c. kr. davčna oblast dne 14. aprila 1900 zahtevala izkaz ustan. in manualnih sv. maš — ne da bi pojasnila neveljavnost odloka c. kr. fin. ministerstva, na kojega sem se skliceval, in diktirala globo 20 K, pristavila pa je, da se na ta odlok nimam sklicevati, ker ni bil pravomočno razglašen.

Dne 18. aprila 1900 priznal sem torej tudi dohodke ustanov, kakor že l. 1898 in

tudi one manualnih sv. maš, ko za že večkrat citirani odlok se vedel nisem. — Ob enem pa sem se osmelil dokazati, da je ta odlok vsaj za duhovščino ljubljanske škofije — po človeško soditi — bil v Škof. listu št. III. l. 1898 zadostno razglašen, ker ob koncu se še bere: Von den vorstehenden Bestimmungen sind sämtliche Steuerbehörden und Schätzungscommissionen in Kenntniss zu setzen — in da naj slavna c. kr. davčna oblast zažugano globo siloma iztirja, ako jo spozna za pravično zaradi tega, da sem se na ta odlok skliceval, prostovoljno je ne plačam, ker se čutim povsem nekrivega, pač pa opravičenega, ravnanja po jasno in očitno razglašenem odloku c. kr. fin. ministerstva.

Enaka kazen iz istega vzroka bila je diktirana tudi mojemu g. sosedu v Podragi; on se je pa slavni davčni oblasti nasproti izrazil: Čutim se nedolžnega, in kjer ni krivde (sklicevati se odlok c. kr. fin. minist.) tudi kazen odpade — in to njegovo izjavo smatrali so kot ugovor zoper napovedano globo, katere je bil po c. kr. fin. direkciji tudi povsem oproščen.

Moje izjave pa niso hoteli priznati za ugovor, pač pa so čakali dobre 4 mesece, in potem me začeli po c. kr. davkarji vpavski tirjati, rubiti in prodajati, in 16. t. m. doletela me je izvanredna, dozdej še ne skušana osoda, da mi je bil licitandno prodan s trudom domu spravljeno poljski pridelek, da se zadosti pravici in poravna zaslužena (?) globa, ker sem ravnal pri napovedbi dohodkov za osebno dohodnino po dozdej veljavnih določilih višjih oblastij, ne da bi se mi na moje zahtevanje naznanilo, da iste niso, in od kdaj več niso veljavne.

Za eno preprijetno (?) skušnjo sem bogatejši.

Pristavim le še, kako lepo progresivno meni raste osebna dohodnina: 1. leto = 8 gl. 30 kr., 2. leto = 14 gl. (po dognanem prizivu, zoper kojega ni več ugovora) = 12 gl.

3. leto = 40 kron. (koliko se bo prizivu ugodilo, zvedelo se bo kje po novem letu enkrat) in globe 20 kron s pripadki. Blagor njim, katere čuva skrbna roka finančnih oblasti! Janez Demšar, župnik.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 26. oktobra.

Deželni zbor kranjski se snide jednako ostalim dež. zborom zadnje dni dec. h kratkemu zasedanju. To je sporočilo dež. predsedstvo te dni dež. odboru. Dovoliti bo moral proračunski provizorij in pa odobriti vladno predlogo o dež. nakladi na davek od žganja.

Sestanek „zveze desnice“ na Dunaju. Včeraj smo ponatisnili v tej zadevi članek iz »Hrvatske Domovine«. Iz zanesljivega vira pa izvem, da je bil vrli hrvatski list v tem pogledu popolnoma napačno poučen. Zadevni sestanek ni bila sklicala vlada, temuč sklicali so ga iz lastnega nagiba češki veleposelniki. Gledé razmerja nasproti vladi se more laglje reči, da je bil sestanek vladi nasproten, nego pa prijazen.

Predavanje v »Kat. domu«. Si noči je v »Kat. domu« predaval g. Godec o težavah kat. misijonarjev v daljnih divjih krajih. Največjo zapreko delajo evropski špekulantje pa tudi državni činitelji s tem, da z zamorei postopajo najsuroveje, jih mučijo in trgujejo z njimi. Ljudje seveda zgube zaupanje konečno tudi v misijonarje, ako vidijo, da počenjajo grozovitosti krščeni ljudje. Vključno temu pa imajo kat. misijoni velikanski uspeh, kar se je zahvaliti božji pomoči. Obisk je bil prav povoljen, predavanje izborno in je napravilo na poslušalce globok vtis. — Prihodnje predavanje bo v sredo, 31. oktobra ob navadni uri. Predaval bo g. kanonik Sušnik o pariški razstavi.

Osebnosti. Za učitelje na tukajšnji obrtni nadaljevalni šoli so potrjeni: realna profesorja Fr. Keller in cesarski svetnik Iv. Franke, potem učitelj risanja K. Werner, telovadni učitelj F. Brunet in ljudskošolski učitelj Iv. Krulac. — Župnik v Pevčini je postal gospod Jožef Primozič, kurat v Logu, na njegovo mesto pa pride gospod Fr. Andrejček, kaplan v Prva-

čini. — Profesorjem risanja na goriški realki je imenovan gospod Peter Senzig. — Konceptni praktikant pri tržaškem finančnem ravnateljstvu Alb. Alberti je imenovan avskultantom pri deželni nad sodišču, kancelist Josip Sajo je pa premeščen z Voloskega v Lošinj.

Duhovske zadeve v krški škofiji. Č. g. Mart. Krejči, župnik na Vratah, je imenovan za župnika v Libelčah; č. g. Janez Obereder, provizor v Št. Jakobu v Leski dolini, je postal župnik ravno tam. — Č. g. Val. Limpel ostane kot provizor v Šmarjeti nad Velikovem, č. g. Franc Meško pa postane provizor v Knezovi. — Nevarno boleha č. gosp. Vojteh Krejči, župnik v Gorijah. — Župnijo Žitaravas bode po odhodu č. gosp. župnika J. Stibera oskrboval č. g. Franc Mihel, župnik v Št. Lipšu. — Prestavljeni so č. gg.: K. Hraba, provizor v Št. Lipšu, na Visoko Bistrico; Janez Smolej, kaplan v Št. Jakobu v Rožu, v Črno; J. Keuschnig iz Iršena v Trebenj; J. Schader iz Trebnja v Celovec; V. Reinsperger iz Milštata v Šmartin nad Beljakom; J. Kukačka, kaplan v Črni, v Gorije; J. Schneditz za kaplana v Škocijan; S. Mikelin, kaplan v Vetrinju, v Šmihel nad Pliberkom; Franc Mažir, kaplan v Šmihelu nad Pliberkom, za provizorja na Vrata, ob enem bo oskrboval tudi Kokovo. — Do 30. nov. je razpisana župnija Weissenstein.

V Konjicah bo imelo v nedeljo dne 28. t. m. ondoto polit. društvo »Slomškovo besedo« zvezano s političnim zborovanjem. Ker je g. poslanec prof. Robič za držan, govoril bo o polit. položaju na Sp. Štajerskem učni prefekt iz Maribora g. Ant. Korošec. Zaradi velevažnosti tega shoda pričakuje se obilna udeležba.

Dvorni svetnik dr. Miroslav Ploj, ki je postavljen kandidatom kmetijskih občin Ptuj-Ljutomer, se bo predstavil svojim volilcem v sredini meseca novembra.

Dva shoda priredi prihodnjo nedeljo, 28. t. m. »Katol. polit. in gospod. društvo za Slovence na Koroškem«. Ob 1/10. uri dopoldne je shod v župnišču v Grebinskem kloštru, ob 4. uri popoldne v gostilni pri Dürnwirtu v Št. Jakobu pri Velikovu. O državnoborskih volitvah bo poročal g. dež. poslanec Fr. Grafenauer.

Novo društvo. V Šmartnem pri Litiji se je osnovalo novo »Slov. katol. polit. društvo za litijski okraj«, čegar pravila je vlada že potrdila.

Politično društvo »Edinost« priredi v nedeljo, dne 28. oktobra t. l. ob 4. uri popoldne javen shod v Sv. Križu v prostorih »Konsumnega društva« s sledečim vsporedom: 1. Pozdrav predsednika. 2. Pogovor o volitvah. 3. Eventualnosti.

Z Breznice (Gorenjsko) Imeli smo volitev novega občinskega odbora. Županom je že tretjič izvoljen občespoštovani gosp. Anton Kržišnik, posestnik v Žirovnici. Občinskimi svetovalci so izvoljeni gg. Franc Papler iz Doslovič, Egidij Jeglič s Sela, Anton Svetina iz Žirovnice in Janez Finžgar z Breznice. — Se ve, da so vsi popolnoma našega mišljenja.

Gledališka predstava v Mariboru v »Narodnem domu« bo 4. in ne 1. nov. Predstavljali bodo žaloigro »Mlinar in njegova hči« v korist družbe sv. Cirila in Metoda.

Koga napadajo Kristan et cons. Iz Trsta se nam piše: V programu gosp. Kristana, po katerem hoče osrečiti Istro, je ni najmanjše ostre besede na račun vladnega sistema na Primorskem, pač pa se sumniči naše voditelje kot provzročitelje rabuk in narodnih preprirov. — O štrajku železničarjev so Kristan in sodrugi govorili o vsem drugem, napadali vse drugo, samo merodajnih faktorjev ne. Največ psokv je šlo na račun »Edinosti«, takoj za njo pa so dobili največjo porcijo ubogi »policijisti«, ki so morali vršiti svojo dolžnost, pa bilo tudi proti Kristanovi gardi. — Kandidat Kopač je napadal slovenske poslance, zakaj niso »skovali« zakonov, ki bi onemogočili izseljevanje v tuje dežele, da bi našim in — glejte čuda! — Italijanom ne trebalo hoditi s trebuhom za kruhom izven mej svoje domovine ter da bi dr. Rybač ne moral govoriti o lačnih laških privandrancih. — Nemško »mluvec« Čeh Dusček je grajal slo-

vanske državnoborske poslance, ker so baje oni uvedli uvozno carino na žito ter s tem podražili kruh. — Vse se je napadalo, vse blatilo, samo tisti slavni naš sistem, ki je kriv neznosnim razmeram na Primorskem, se je Kristanu et cons. tako omilil, da se ga niso dotikali niti z rokavicami. Najvišji vrhunec, do katerega se zna povspeti gosp. Kristan v svojem obsojanju in psovanju, je kak policijski komisar. Glej sceno na shodu pri Sv. Jakobu, ko je bil g. Kristan tako korajžen, da je nastopil kot branitelj židovstva. Zakaj tako? Odgovor je jasen. Gospod Kristan potrebuje obzirnosti od zgoraj, kajti če bi te ne bilo, bi lahko nekoga, ki se javno hvali s svojimi anarhističnimi načeli, morda vtaknili v luknjo.

Nov steber nemškega mostu do Adrije. Iz Trsta se nam piše: Gradnja nemškega mostu do Adrije napreduje po trdno določenem načrtu. Nov steber postavlja jo baš v Trstu. Tu se je ustanovilo društvo »Deutsches Haus«, katero hvali oficijozna »Triester Zeitung«, da bo največje nemško društvo v Trstu, da bo obsegalo vsa ostala nemška društva ter jim zgradilo veličasten »Narodni dom«. Ko smo si Slovenci vzeli v najem znani »Monte verde«, je začel takoj delovati ves italijanski oficijelni in neoficijelni aparat, da bi nas postavil na cesto, kar se mu je deloma posrečilo, kakor ste svoje dni poročali. Sedaj pa, ko gredo Nemci — do polovice pruski podaniki — za tem, da se ugnezdijo javno in za vedno v Trstu, kjer so bili dosedaj še podobni nekakim kukavicam — molči »Picolo«, molči »Indipendente«, molči »Avanti« e tutti quanti, kakor da bi se nič ne zgodilo. Quem deus vult perdere, dementat!

Nekaj o šolstvu na Koroškem. Celovškemu »Miru« poročajo: Volitveno gibanje in pričetek novega šolskega leta potiskavata naše šolsko vprašanje zopet na površje. Bog se nas usmili, reši nas znane vnebovpijoče krivice, ki prav po načrtu ugonoblja naš narod! Pa danes nekaj novega. Zavedni Slovenec, ki se mora ukvarjati s poučevanjem naše mladine pod jarmom obstoječih uredb, je — mučenik! Ko človek greš proti šoli s katekizmom v žepu, moraš še-le premišljevat, v katerem jeziku bi pa danes poučeval. Premišljuješ in prevdarjaš in rešitve ne najdeš. Nemški otroci ne razumejo, slovenski pa brati ne znajo; go spodje v Celovcu učitelj prav tega znanja viliti nočejo in zato ga učitelji otrokom viliti ne morejo. Res lepe uredbe, ki na ta način branijo Bogu v šolo, veri v otroška srca! In v enem in istem razredu dobiš lahko 8 ali 10 različnih katekizmov: mali, srednji, veliki, stari koroški, ljubljanski (tudi mali in veliki) nemški, slovenski itd. . . . Vsak ima svoje častno mesto in sicer v različnih izdajah in oblikah; tako da se človeku že skoro dobro zdi, če pri kakem otroku — nobenega ne vidiš. Kam bi zavpil na pomoč? Ali bi se ne mogla vsaj katehetska stran našega šolskega vprašanja rešiti nekje — med židovjem koroškim. Začnimo morda pri — prehitrem predstavljanju katehetov. — In še nekaj! Če se že ne vpelje za celo deželo obvezni začetek novega šolskega leta na gotovi eni in isti dan, če se že pusti posamnim okrajem pravica, določiti razmeram prikladni začetek šolskega leta, a tako pa naj vendar gledajo poklicane oblasti, da v pravem času priskrbijo učiteljske moči ter uredijo vse potrebno do določenega časa. V Prevaljah na primer se je začelo šolsko leto že 16. oktobra, manjkata pa še dve učiteljski moči, kakor da bi jih ne bilo dovolj. Eden, pravijo, je pri vojaških vajah, drugi pa še čaka — na dekret! To je čudna skrb za »sveto« šolo, za izobrazbo ljudstva. Brez pravega vzroka se otroci pošiljajo domu. Če pa kak posamezni otrok v času večje potrebe na kmetih izostane par dni, kaznujejo očeta! To se pravi igrati se s šolo ter vznemirjati ljudi!

Naš rojak med Rusi. Več naših slovenskih rojakov deluje med Rusi v odličnih službah. Deluje tam tudi gosp. Božidar Štifter. Iz pisma, katero je pisal odlični mož, povzamemo: »Južno od Moskve, stare stolice mogočne Rusije in središča ruskega veličastja in mogočnosti, v Kalugi, stolnem mestu kaluške gubernije, sedim že skoro 25 let. Dne 11. novembra bom prazno-

val svojo 25letnico. Tu sem bil nastavljen za profesorja klasičnega jezikoslovja, ko sem petrograjsko vseučilišče dovršil z odličnim uspehom. Začetkom sem učil v manjših razredih, kakih 15 let pa učim izključno v 7. in 8. razredu latinsko in grško, tu pa tam tudi nemško. V Kalugi sem se oženil s plemenito Rusinjo, imam tri otroke, enega fanta in dvoje deklet. Otroci so letos izvršili srednje šole in sicer vsi z zlatimi medaljami, kar je tukaj največje odlikovanje. Medalje so resnične, ne samo na papirju, vsaka velja 50 rubljev, t. j. okrog 70 avstr. goldinarjev.« G. Štifter se je porodil v Lučah na Štajerskem ter se šolal najprej na ljudski šoli v Žel. Kapli na Koroškem.

Ljubljanske novice. Ukraden o kolo zasledili. Kolo, ki je je 24. t. m. nekdo ukradl nadporočniku pl. Rilingu na Bleiweissovi cesti, so zasledili včeraj pri hlapcu Ant. Rojcu na Poljanski cesti. Ta je povedal, da je kupil od nekega Ant. Kastelica in nekega neznanca. Kastelica so že prijeli, neznanca pa zasledujejo. Kastelica ga baje ne pozna. — Potresne sunke čutijo te dni prav dobro prebivalci na Poljanskem nasipu, ki pa prihajajo seveda le od zabijanja pilotov.

Trčila sta včeraj zjutraj dva tovorna vlaka na neki štajerski postaji južne železnice ravno pred dohodom brzovlaka, katerega so še pravočasno ustavili. Razbitih je osem voz, jeden strojevodja ranjen.

Nova brzovljavna postaja v Ločniku. Dne 23. t. m. odprla se je v Ločniku, polit. okraju Gorica, nova brzovljavna postaja z omejeno dnevno službo, združena s tamošnjim poštnim uradom.

Ljubljanska meščanska godba priredi v nedeljo dne 28. t. m. ob pol 3. popoldne v areni »Narodnega doma« promenalni koncert, pod vodstvom kapelnika g. Beniška. Vstopnina za osebo 30 vin. Pri tem koncertu nastopi cela godba. Od 6. ure dalje svira meščanska godba v »Katoliškem domu«, zvečer pa v »Narodni kavarni«.

Mrtvega so našli dne 22. t. m. zjutraj pod stolpom cerkve v Studencih pri Mariboru delavca Sabernika. Vzrok smrti je neznan.

Ponesrečil se je na rožnivenško nedeljo na Bučah strelec Eržovar. Vnel se mu je pri streljanju smodnik v možnarju, ki se je razpočil in ga poškodoval.

Potres na Krasu. Dunajskim listom poročajo iz Šempetra na Krasu, da se je pojavil tam 22. t. m. ob 11. uri 42 min. po noči precej močen potresni sunek, čegar smer je bila od juga proti severu. Škode menda ni povzročil.

Dvoboj je bil dne 19. okt. v Celovcu med nekim častnikom in civilistom. Dvobojevala sta se s sabljama. Civilist je precej ranjen. S tem tedaj je zopet oprana razžaljena »čast«.

Kup premoga se je užgal dne 24. t. m. zvečer na kolodvoru južne železnice v Mariboru. Celo noč so imeli delo, da so lokalizirali in pogasili ogenj.

60 000 kron je glavni dobiček loterije za invalide. Izplača se v gotovini po odbitku 20%. Opozarjamo, da je žrebanje 10. novembra 1900.

Društva.

(Delavsko gledališče v Ljubljani.) V nedeljo dne 28. oktobra l. 1900 v veliki dvorani »Katoliškega Doma« »Mlini pod zemljo« ali »Zadnji dnevi paganstva v Rimu«. Igra v štirih dejanjih. Iz posebne prijaznosti sodeluje g. J. Sršen Susteršič, bivši član slovenskega gledališča. Pred predstavo koncert meščanske godbe. Vspored: 1. Jugoslovanski pohod, Hinkl. — 2. Slovanske cvetke, potpourri, Parma. — 3. Ljubavna pesem, solo za flauto, Pikel. — 4. Ouvertura »Graničari«, Iv. pl. Zajc. — 5. Lepa Valenčanka, Kral. — 6. Potpourri čeških pesmi, Sramek. — Vstopnina: Sedeži I. vrste 1 gold., II. vrste 70 kr., III. vrste 50 kr., IV. vrste 40 kr., V. vrste 20 kr. Stojišča 10 kr. Sedeži in stojišča se prodajajo vsak dan v prodajalnici g. Fr. Breškvarja pred škofijo in v nedeljo zvečer pri blagajnici. — Blagajna se otvori točno ob 6 uri zvečer. — Začetek koncerta ob 1/2 na 7. zvečer. — Začetek predstave po 7. uri zvečer. — Prihodnja predstava delavskega gledališča bode dne 11. novembra. Igrala se bode izvirna šaloigra. — K obilni udeležbi vabi odbor »Slov. kršćan. socialne zveze«.

(Tombola in koncert) prostovoljnega gasilnega društva radovljiškega na mestnem trgu, ki sta pretečeno nedeljo vsled pre slabega vremena morala izostati, vrši se v nedeljo dne 28. t. m. Glavna dobitka sta kolo (bicikelj) in krava (buša). Začetek ob 3. uri popoldne.

Telefonska in brzovljavna poročila.

Dunaj, 26. okt. Neki tukajšnji list poroča, da odstopi v kratkem zunanji minister grof Goluhovski in pride na njegovo mesto pl. Kallay (?).

Dunaj, 26. okt. Jutri popoldne je pri ministru Goluhovskem skupen posvet ministrov zaradi grajenja železnice v Bosni.

Dunaj, 26. okt. Raznim listom poročajo iz Merana, da je kompromis v tirolskem veleposestvu gotova stvar.

Dunaj, 26. okt. »Vaterland« poroča glede dogovora za volitve mej Zallingerjem in Schöpferjem na Tirolskem, da se Dipauli tega dogovora ni udeležil, da on svoje kandidature v V. skupini ni postavil in tudi ne umaknil ter da se konservativna stranka ne čuti vezana na ta dogovor.

Dunaj, 26. okt. »Nar. Listy« poročajo, da sodnijska razprava proti Hilsnerju svet iznenadi in se najbrže ne bo nadaljevala. Ta vest je popolnoma izmišljena in je le želja židovskih prijateljev, katerih posle tud omenjeni list opravlja.

Pizek, 26. oktobra. (Hilsner pred porotniki.) Do opoldne je trajalo včeraj branje obtožnice. Popoldne ob tretji uri je bil najprej zaslišan Hilsner. Izjavil je, da se čuti krivega le obrekovanja Wassermanna in Erbmann, češ da sta umorila Nežo Hruzovo. Umorov on ni zakrivil. Ko pojasnuje, kaj je po čel 29. marca, pride večkrat v nasprotje s svojimi prejšnjimi izjavami ter s pojasnilji prič. Hruze pravi da ni poznal ter da oni dan ni bil v gozdu Brezini in ni imel rujave, marveč višnjeve obleko. O krvavem madežu na obleki pravi, da ne ve, kako je nastal; mo goče, da je kedaj nevarno padel. Pred sednik izjavi, da se sedaj ne da več dognati ali je ta madež sploh krvav ali ne. Hilsne pravi, da imenovani dan ni imel noža pri sebi. Ko ga predsednik opomni, da je pri prvi preiskavi nekaj vedel umoru, pravi Hilsner, da je bil tedaj ves konfuzen, ker je zvedel, da bo obsojen. Izgubil je zavest in ni vedel, ka govori. Isto pravi o obrekovanju. — Dr. Baxa dokazuje, da je bil Hilsne tedaj pri polni zavesti, ker je že uložil ugovor proti obsodbi, temu ugovarj Hilsnerjev zagovornik dr. Uredniček češ, da je ugovor sam podpisal in ni ni vprašal Hilsnerja, ki je bil tedaj s v smrtnem strahu. Ob 6. uri zvečer s je obravnava prekinila in se nadaljeval danes dopoldne.

Budimpešta, 26. okt. Zbornica j vzela na znanje dopis ministerskega predsednika glede začasne določitve kvote z vsemi proti glasovom opozicije.

Weimar, 26. okt. Evangeljsk zveza je za podporo protestantskega gibanja v Avstriji zopet dobila 200.00 mark.

Rim, 26. oktobra. Papež je dovršil novo okrožnico, ki je posvečena Odršitelju sveta kot kralju vekov. Leon XII se ozira v tem pismu na preteklo stoletje ter opisuje torbe in zmage cerkve proti zmotam in neveri ter se z zaupanjem ozira na novi vek, v katerem s bo kraljestvo božje še bolj širilo ter s ločeni kristijani vrnili v naročje cerkve.

Bruselj, 26. oktobra. Francoska vlada je dovolila, da se belgijskemu sodišču izroči v Parizu bivajoči Šipidki je napadel princa valeskega.

Kapstadt, 26. okt. Armada generala Frencha se pomika proti Heidebergu in se mora vsak dan bojevati Polkovnik Haun je ujel 35 Burov i mnogo živine. Paget je ujel v treh dne 65 Burov.

London, 26. okt. Vojni urad poroča: Lord Roberts se nadja (?), da b

mogel 15. novembra ostaviti Južno Afriko.

Vojska na Kitajskem.

Dunaj, 26. okt. „Pol. Corr.“ poročajo iz Pariza: „Temps“ objavlja brzojavko iz Pekina: General Yunglu je odpotoval v Singanfu z oficijelnim naročilom, naj zahteva od cesarja obglavljenje vstaških vodij. — Položaj na jugu je vedno neugodnejši.

Berolin, 26. okt. Po uradnih poročilih iz Tsingtau se je bil 23. t. m. boj mej nemškimi četami in vstaši. Več vasij je bilo razdejanih. Nemški oddelek nima izgub. Vstaši imajo veliko ubitih in ranjenih. Nemci so se vrnili nazaj v Kaunci.

Hongkong, 26. okt. Guverner je prejel sporočilo, da je vstaše napadlo v Pengkoke 400 vaščanov, ki so imeli 200 ubitih, vstaši pa 400. Pozneje so vstaši zažgali dve vasi. Na pomoč je prišlo 2000 vojakov, ki so 22. t. m. zadeli ob vstaše. Izid boja je neznan.

Zaročenca.

(I promessi sposi.)

Milanska povest iz sedemnajstega veka. — Laški spisal Alessandro Manzoni. prevel I. B.—Č.

(Dalje.)

„A vi“, konča kardinal, „niste vedeli, da se brigate le za svojo časno srečo! Kako ogromna se vam je zdela, da ste radi nje vse drugo pozabili!“

„Seveda, ker sem jo videl nevarnost iz obličja v obličje“, zine don Abbondio. „Jaz sam sem slišal one besede. Vaša prevzvišenost lepo govori. A sami bi morali biti v škripcu kot jaz ubožec!“

Jedva izgovori te besede, vgrizne se v jezik, ker opazi, da se je preveč razvnel, in si misli: — Sedaj pride nevihta! — Ko dvomljivo pogleda kvišku, začudi se, ko vidi obraz moža, katerega ni mogel nikdar uganiti in umeti; ko vidi njegov obraz, kako prehaja iz pomenljive in zapovedujoče resnosti v potrto in zamišljeno otožnost.

„Res je!“ pravi Federigo. „To je žalostna naša osoda! Od drugih zahtevamo, čegar sami najbrže ne bi mogli storiti. Mi sodimo, pobiljšujemo in karamo, a Bog vé, kaj bi storili v istem položaji, kaj smo storili v enakih položajih! Gorje, če bi moral po svoji slabosti meriti dolžnosti drugih in svoje nauke! A res je, da moram razven naukov drugim tudi dajati vzglede, ne smem pa delati kot učenjak, ki drugim nalaga neznosna bremena, samemu sebi pa se zdi nedotakljiv. Dragi sin in brat! Ker so napake predstojnikov bolj znane drugim, nego njim samim, povejte mi odkritosrčno, če sem iz malodušnosti ali drugih ozirov kdaj zane-maril svojo dolžnost! Kjer ni bilo vzgleda, tam naj vsaj zadošča priznanje. Očitajte mi odkrito moje slabosti! Potem bodo besede v mojih ustih več veljale, ker boste živo čutili, da niso moje, ampak Onega, ki lahko meni in vam dá moč, da jih izpolnjujemo.“

Oh, to je svetnik! Kako me muči! — misli si don Abbondio. — Naj le preiskuje, pomeša, poskuša in brska tudi sam pri sebi! — Potem pa na glas reče: „O monsignore! Šalite se! Kdo ne pozna hrabrih prsij, neustrašene gorečnosti Vaše prevzvišenosti?“ Sam pri sebi pa misli: Še predobro!

„Jaz vas nisem prosil hvale, katere se bojim“, reče Federigo. „Bog pozna moje napake; one, katere jaz poznam, zadoščajo, da se ponižam. Midva oba se morava pred Njim ponižati, da se okrepiva v veri. V vašo

korist bi rad videl, da bi vi spoznali svoje napačno ravnanje in kako malo se zлага vaše govorjenje s postavo, katero pridigujete, po kateri boste sojeni!“

„Vse leti name“, pravi don Abbondio, „ali vam osebe, ki so to povedale, niso tudi priznale, kako so izdajski udrle v mojo hišo, da bi me prehvatile in poroko proti postavi posilile?“

„Povedale so mi, dragi moj! A jaz sem žalosten in strmim, da se skušate še izgovarjati, da se opravičujete s tem, da druge obtožujete stvari, katere bi morali sami priznati. Kdo jih je zapeljal v skušnjavo, da so to storili? Ali bi iskali nenavadne poti, če bi jim bila postavna odprta? Ali bi skušali prevarati svojega pastirja, če bi jih z obema rokama vsprejel, podpiral in jim svetoval? Ali bi ga prehvatile, če bi se ne skril? Na te valite krivdo? Jezite se, da so po taki neizgovidi, ne, sredi svoje nesreče dali duška svoji jezi proti svojemu višjemu pastirju? Tožb stiskanih in žalostnih seveda svet ne čuje. Svet je uže tak; a mi? Kaj bi vam hasnilo, če bi molčali? Ali bi bilo bolje za vas, če bi to prišlo pred božji stol? Ali nimate novega vzroka — koliko jih že imate! — da jih še bolj ljubite, ker so vam dali priložnost, da čujete odkriti glas svojega škofa, da bolje spoznate in deloma izpolnite veliko dolžnost, katero imate proti njim? Če bi vas dražili, razžalili, trapili, rekel bi vam — ali bi vam moral še reči? — da jih morate še bolj ljubiti. Ljubite jih, ker so trpeli, ker trpé, ker so vaše slabotne ovčice, ker potrebujete odpuščanja, katero vam najlažje oni izprosijo!“

Don Abbondio molči, a ne več nejevoljno in nepotrpeljivo. Molčal je, kakor bi imel več misliti nego govoriti. Te besede so bile zanj povsem nepričakovane in nove, a poučne, kar je tudi sam sebi pripoznal. Gane ga zopet tuja nesreča, na katero do tedaj navadno ni mislil, ker se je bal svoje nesreče. Če tudi se ni tako kesal, kakor bi kardinal rad dosegel s svojo pridigo — branil mu je še vedno oni strah — vender se jezi sam nad sabo in pomiluje druge. Ves je zmešan in zbezan. Bil je — saj nam je dovoljena ta primera — podoben mokremu in suhemu stenju sveče, če ga držimo na plamenu velike baklje. Izprva se kadi, prasketa in se neče užgati, a nazadnje se vname in gori, četudi ne posebno dobro. Obtožil bi se in jokal bi, če bi ne mislil na dona Rodrigo. A vender je bil tako ginjen, da je kardinal lahko opazil, kako so uplivala njegove besede.

„Sedaj“, nadaljuje Federigo, „sedaj je prvi zbežal z doma, druga ga kmalu zapusti; oba imata vzrok, da se sèm več ne prikažeta; zadovoljna morata biti, če se moreta drugje združiti. Sedaj vas ne potrebujeta. Vi jima ne morete nobene dobrote izkazati, in kolikor moremo videti v bodočnost, tudi ne pozneje. A kdo vé, če vam Bog ne dá priložnosti? Ne izgubite je! Išcite jo, prežite na njo in molite, da pride kmalu!“

„Gotovo, monsignore, seveda!“ odgovori don Abbondio, kateremu se vidi, da mu gredo besede od srca.

„Takó, moj sin, takó!“ vsklikne Federigo in konča s strastno dostojnostjo: „Bog je priča, da bi z vami rad kaj drugega govoril. Oba sva že precej živela. Nebo mi je priča, da nisem imel namena s karanjem žalostiti vaše bele glave; bolj bi bil zadovoljen, če bi si mogla razodeti svoje skupne skrbi in skupne nadloge in če bi mogla govoriti o srečnih nebesih, katera so že tako blizu.

Dal Bog, da bodo te besede meni in vam v korist! Ne pustite, da bi se jaz moral zagovarjati, ker sem vas obdržal v službi, katero ste tako zanemarili. Porabi čas! Polnoč se bliža. Ženin ne more čakati, prižgiva svoje svetilke! Ponudiva svoji žalostni, prazni srci Bogu, da ji napolni z ljubeznijo, ki popravi preteklost, zagotovi bodočnost, ki se boji in zaupa, joče in se veseli, a vse modro, ki vsak čas pelje h kreposti, katere potrebujeva.“

Nato vstane in don Abbondio mu sledi.

Tu nam pisec namigne, da kardinal in don Abbondio nista govorila samo tedaj in da ni bila samo Lucia predmet njihovih pogovorov, da pa se je on omejil na to, da bi se preveč ne oddaljil od povesti, da iz istega vzroka ne omeni drugih znamenitih stvari, katere je Federigo govoril mej tem obiskom, kako je bil darežljiv, kako je poravnal razprtije, kako je zadušil, prav za prav ublažil stara sovraštva mej osebami, družinami, celimi vasmí, kako je marsikakega potepuha ali nasilnika za zmirom ali le za kratek čas ukrotil. To je storil povsod, kjerkoli se je prikazal v svoji škofiji.

Drugo jutro pride kot dogovorjeno donna Prassede po Lucijo; ob enem se pokloni kardinalu, ki jo hvali in se ji vroče priporoča.

Lucia se loči z jokom od matere, loči se že drugič od svoje hišice in od vasi; dvakrat grenka je bila ta ločitev, ker je zapustila kraj, ki ji je bil tako priljubljen in ker mora pozabiti za vselej nanj. A slovo od matere ni bilo poslednje. Donna Prassede je namreč rekla, da ostane še par dni na svoji vili, ki ni bila daleč. Agnese zato obljubi, da pride h hčerki še po bolestnejše slovo.

(Dalje prih.)

Damast svileni roba gl. 9.—

in višje! — 12 metrov! — poštne in carine prosto. Vzroci obratno; ravno tako črne, bele in barvene „Hennebergove svile“ od 45 kr. do gl. 14.65 meter.

G. Henneberg, tovarne za svilo

4 (c. in kr. dvorni zalagatelj) v Curibu. 148-7
27. septembra. Barbara Topolave, posestnika žena, 61 let, Martinova ce. 9, haernia umbilicalis cum eventratione et ileo.

Umrli so:

21. oktobra. Angela Jevnikar, zidarja hči, 5½ leta, Hradeckega vas, 18, božjast in dušljivi kašelj.

Št. 34.313.

Ustanove.

Dné 2. decembra oddati je pri mestnem magistratu ljubljanskem

cesar Fran Josipove jubilejske ustanove

namenjene onim mestnim revežem, ki ne dobivajo redne podpore iz ubožnega zaklada. — Teh ustanov je dvanajst in sicer dve po 50 K, deset pa po 40 K in je prošnja za njih podelitev vložiti do 20. novembra letos pri magistratnem vložnem zapisniku.

Mestni magistrat v Ljubljani,

dné 18. oktobra 1900.

Velika loterija za vojake-invalidi Zadnji mesec.

z dobitki v zlatu in srebru.

Glavni dobiček **60.000** kron

v gotovini z 20% odbitka.

Srečke za invalide po 1 krono

priporoča J. C. Mayer v Ljubljani.

118 8

Dunajska borza.

Dné 26. oktobra.			Dné 25. oktobra.		
Skupni državni dolg v notah	96-05	20 mark	23-55	Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	105-50
Skupni državni dolg v srebru	96-60	20 frankov (napoleonor)	19-20	Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	93-75
Avstrijska zlata renta 4%	114-25	Italijanski bankovci	90-50	Prijoritete obveznice državne železnice	—
Avstrijska krona rent 4%, 200 kron	97-75	C. kr. cekini	11-37	južne železnice 3%	321-20
Ogerska zlata rent 4%	114-20			južne železnice 5%	119-25
Ogerska krona rent 4%, 200	90-05			dolenjskih železnice 4%	99-50
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gl.	1696-—			Kreditne srečke, 100 gl.	390-—
Kreditne delnice, 160 gl.	652-25			4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gl.	350-—
London vista	240-67			Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gl.	42-25
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj	117-75			Ogerskega	5
				Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gl.	12-15
				Rudolfove srečke, 10 gl.	60-—
				Salmove srečke, 40 gl.	170-—
				St. Genois srečke, 40 gl.	198-—
				Waldsteinove srečke, 20 gl.	50-—
				Ljubljanske srečke	—
				Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gl.	264-50
				Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	6090-—
				Akcije tržaškega Lloydja, 500 gl.	718-—
				Akcije južne železnice, 200 gl. sr.	106-—
				Splošna avstrijska stavbinska družba	150-—
				Montanska družba avstr. plan.	398-—
				Trboveljska premogarska družba, 70 gl.	447-—
				Papirnih rubljev 100	274-75

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanja za zgube pri tveganjih, pri iztvebanju
najmanjšega dobitka. — Promese za vsako tveganje.
Kulacina izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„M E R C U R“

l. Wollzeile 10 in 13, Dunaj, l., Strobelgasse 2.

Pojasnili v vseh gospodarskih in finančnih stvarih,
potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih
papirjev in vestal svati za dosego kolikor je mogoče visocega
obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnice.